

Cecylia Bielnik

Technikum nr 5 Samochodowo-Mechatroniczne Centrum Kształcenia Zawodowego
i Ustawicznego w Sosnowcu

Temat: *Jak napisać i polubić interpretację wiersza, nawet jeśli tylko „Niektórzy lubią poezję”? Praca z tekstem Wisławy Szymborskiej. Ćwiczenia redakcyjne.*

Poziom: IV etap edukacyjny (szkoła ponadgimnazjalna)

Klasa: III technikum

Czas: 2 godziny lekcyjne

Cel ogólny:

- kształcenie umiejętności pisania interpretacji tekstu poetyckiego i umiejętności czytania wiersza ze zrozumieniem.

Cele szczegółowe¹:

Uczeń:

- I.1.1) odczytuje sens całego utworu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań [...])
- I.1.3) rozpoznaje typ nadawcy i adresata tekstu
- I.1.4) rozpoznaje i nazywa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, ekspresywną [...])
- I.3.8) odróżnia słownictwo neutralne od emocjonalnego wartościującego, oficjalne od swobodnego
- II.1.1) prezentuje własne przeżycia wynikające z kontaktu z dziełem sztuki
- II.1.2) określa problematykę utworu
- III.1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] interpretację utworu literackiego, zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej
- III.1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera formę gatunkową i odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, sporządza plan wypowiedzi, dobiera właściwe słownictwo)
- III.1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie)
- III.1.6) opracowuje redakcyjnie własny tekst (dokonuje uzupełnień, przekształceń, skrótów, eliminuje niejednoznaczność wypowiedzi [...])
- III.1.7) wykonuje różne działania na tekście cudzym (np. streszcza, parafrazuje, sporządza konspekt, cytuje)

¹ Podstawa programowa kształcenia ogólnego. Język polski. IV etap edukacyjny. Rozporządzenie MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r.

Cele wychowawcze:

Uczeń doskonali:

- umiejętność koncentracji,
- wrażliwość estetyczną,
- umiejętność słuchania innych,
- poprawne relacje komunikacyjne,
- postawę szacunku wobec wypowiedzi rówieśników, którzy prezentują swoje argumenty,
- umiejętność samodzielnej pracy, jej planowania i organizowania,
- umiejętność pracy zespołowej,
- przydatny nawyk liczenia słów w pracy pisemnej,
- postawę szacunku wobec języka ojczystego,
- kulturę osobistą (w tym: kulturę żywego słowa),
- poczucie własnej wartości,
- postawę życiowego optymizmu i wiary we własne możliwości,
- umiejętność planowania i organizacji pracy.

Tok: poszukująco-podający.

Metody i formy pracy: indywidualna praca z tekstem, praca zespołowa, *burza mózgów*, ćwiczenia w mówieniu, twórcza interpretacja tekstu, ćwiczenia redakcyjne.

Materiały i środki dydaktyczne:

- tekst wiersza Wisławy Szymborskiej: *Niektórzy lubią poezję* (w wersji elektronicznej, tekst wiersza na ekranie),
- komputer, rzutnik multimedialny i ekran,
- tablica, pisaki lub kreda.

Materiały dla ucznia w formie wydruku:

- **załącznik nr 1:** Prosty schemat interpretacji wiersza
- **załącznik nr 2:** Tekst wiersza Wisławy Szymborskiej: *Niektórzy lubią poezję*
- **załącznik nr 3:** Przydatne uwagi redakcyjne
- **załącznik nr 4:** (praca domowa – materiał literacki) Kazimiera Iłakowiczówna: *Anioł od podpowiadania* – tekst wiersza wraz z podaniem 3 wariantów pracy domowej (A, B, C) – 1 do wyboru przez ucznia

Materiał dla ucznia: złożona kartka A 4 w jedną linię, margines, ponumerowane strony 1 – 4, na stronie 1 napis: **Czystopis**, na stronie 4 napis: **Brudnopis** (jest to ważne ze względu na konieczność przyzwyczajania się ucznia do formatu arkusza egzaminacyjnego i zorientowania się, ile miejsca zajmie mu praca pisemna, która musi mieć minimum 250 słów).

Przebieg lekcji

1. Powitanie.
2. Sprawdzenie listy obecności.
3. Nawiązanie naturalnego kontaktu z uczniami (bardzo krótka rozmowa).

4. Wprowadzenie:

a) zapis tematu na tablicy (i w zeszytach):

Jak napisać i polubić interpretację wiersza, nawet jeśli tylko *Niektórzy lubią poezję*?

Praca z tekstem Wisławy Szymborskiej. Ćwiczenia redakcyjne.

- b) wypowiedź nauczyciela, na przykład: Wisława Szymborska to poetka o wyjątkowym poczuciu humoru, która pozostała osobą skromną nawet jako zdobywczyni Literackiej Nagrody Nobla. Zobaczcie sami – fragment wywiadu z 1996 r. znany pod tytułem: *Podsluchaniec*² (1 min. 02 s.).
- c) motywowanie uczniów do obejrzenia drugiego materiału filmowego, na przykład: Jeszcze jedna filmowa wypowiedź naszej noblistki. Żart o Einsteinie, który opowiada poetka, pozwoli nam zapamiętać Wisławę Szymborską jako uśmiechniętą osobę, a także będzie źródłem dobrej energii w czasie dzisiejszej lekcji³ (1 min. 37 s.).
5. Krótkie nawiązanie do materiału filmowego B, na przykład: Dzisiaj poznamy inny wzór, a mianowicie prosty schemat interpretacji wiersza. Nie jest idealny, ale na pewno praktyczny (**załącznik 1: Prosty schemat interpretacji wiersza** – prezentacja na ekranie, wydruk dla każdego ucznia). Omówienie.
6. Krótka informacja o materiałach dla ucznia: wydruki, kartka A 4, strony 1 – 3 czystopis, strona 4 – brudnopis (cel: uniknięcie dekoncentracji spowodowanej ich przeglądaniem).
7. Prezentacja tekstu wiersza na ekranie, wydruk dla każdego ucznia (**załącznik 2: Wisława Szymborska: *Niektórzy lubią poezję***).
8. Prezentacja – wzorcowe odczytanie wiersza przez nauczyciela (lub przez ucznia o zdolnościach recytatorskich).
9. Wskazywanie przez uczniów (i zapisywanie w brudnopisie) zauważonych **motywów obecnych w wierszu** i podkreślenie **jednego wybranego motywu**, np.: poezja, poeci, sympatycy poezji, obserwacja rzeczywistości, szkoła, społeczeństwo, statystyka, analiza, psychologia jednostki, uczucia (lubić), pokarmy dla ciała, pokarmy dla duszy, wątpliwości, niewiedza, ratunek i poczucie bezpieczeństwa („zbawienna poręcz”),...
10. Tworzenie przez uczniów (i zapis w brudnopisie) prostej tezy interpretacyjnej (z **wybrany motywem**) według prostego schematu. Informacja nauczyciela, że jest to najważniejsza część pracy, bez której nawet najbardziej błyskotliwa argumentacja jest pozbawiona sensu.

I. Teza interpretacyjna (wstęp)

W wierszu Wisławy Szymborskiej pod tytułem: *Niektórzy lubią poezję* obecny jest motyw poezji.

² *Podsluchaniec*. Szymborska o Nagrodzie Nobla na stronie Fundacji Wisławy Szymborskiej

<http://www.szymborska.org.pl/galeria-wideo.html> lub <https://www.youtube.com/watch?v=2FPyT9JV1CA>.

³ <https://www.youtube.com/watch?v=gVnb3XXw9Hg>.

11. Aktywna praca uczniów z tekstem – pod kierunkiem nauczyciela – i sukcesywny zapis (nadal w brudnopisie) kolejnych punktów **planu** z wykorzystaniem **prostego schematu interpretacji wiersza (załącznik 1)**.

II. Argumenty (rozwińcie – uzasadnienie tezy interpretacyjnej), np.:

Podmiot liryczny – obserwator rzeczywistości i gustów czytelniczych, socjolog, analityk, poeta (poetka); ujawnia się w 3 zwrotce – w 1 osobie l. poj. (liryczne wyznanie).

1. *Niektórzy – / czyli nie wszyscy (...) mniejszość / (...) / będzie tych osób chyba dwie na tysiąc.*

Komentarz, np.: liczba sympatyków poezji – tendencja malejąca.

2. *Lubią – / ale lubi się także (...).*

Komentarz, np.: zakwestionowanie sympatii dla poezji poprzez spójnik: *ale*.

Kontrastowe zestawienie poezji z pokarmami: *rosół z makaronem* (pokarm dla ciała i duszy), *komplementy i kolor niebieski* (pokarmy dla duszy), *stary szalik* (pokarm dla ciała i duszy), *stawiać na swoim* (pokarm dla duszy), *głaskać psa* (pokarm dla ciała i duszy).

3. *Poezję – / tylko co to takiego poezja. /Niejedna chwiejna odpowiedź / (...) już padła.*

Komentarz, np.: pytanie retoryczne o istotę poezji, brak jednoznacznej odpowiedzi, mimo wielu prób definiowania.

4. *A ja nie wiem i nie wiem i trzymam się tego / jak zbawiennej poręczy.*

Komentarz, np. informacja podmiotu lirycznego o niewiedzy, która paradoksalnie mu nie przeszkadza (powtórzenie: *nie wiem i nie wiem*), niewiedza jako *zbawienna poręcz* (ratunek, poczucie bezpieczeństwa)

III Wniosek (zakończenie)

Uczniowie formułują prosty wniosek, który opiera się na powrocie do tej samej lub zmodyfikowanej formy tezy interpretacyjnej, zebraniu wniosków cząstkowych oraz określeniu nastroju wiersza, np.:

W wierszu Wisławy Szymborskiej pod tytułem: *Niektórzy lubią poezję* obecny jest motyw poezji (autotematyzm). Podmiot liryczny można utożsamiać z podmiotem czynności twórczych (poetka). Spostrzeżenia mają początkowo charakter analityczny (statystyczny) i wskazują na zmniejszającą się liczbę sympatyków liryki. Sympatia do poezji została w wierszu zakwestionowana, a jednocześnie oryginalnie i kontrastowo zestawiona z pokarmami dla ciała i duszy. Odbiorca dowiaduje się, że istoty poezji nie sposób jednoznacznie zdefiniować. Paradoksalnie, niewiedza staje się ratunkiem i gwarancją poczucia bezpieczeństwa. Podmiot mówiący pomaga odbiorcy znaleźć odpowiedź (rozwiązać zagadkę): poezja jest pokarmem dla duszy. Wypowiedzi lirycznej towarzyszy spokojny i pogodny nastrój.

12. Poradnik – **Interpretacja wiersza krok po kroku (załącznik 1)**. Omówienie.

Intensywna praca uczniów pod kierunkiem nauczyciela. Zachęcanie do aktywności. Rozwijanie punktów z planu. Zgłaszanie się uczniów z propozycjami zdań. Bieżąca korekta tekstu. Sukcesywny zapis interpretacji wiersza już w czystopisie, zgodnie ze wskazówkami

zawartymi w **poradniku**. Praca redakcyjna pod kierunkiem nauczyciela (kontrolowanie czasu). Po zakończeniu pisania interpretacji wiersza, wszyscy liczą słowa, żeby sprawdzić, czy jest ich co najmniej 250.

Uwaga: Jeśli czas pozwoli, można jeszcze – w ramach rekapitulacji – wyświetlić na ekranie **Przydatne uwagi redakcyjne (załącznik 4)**. Ten załącznik, w formie wydruku, uczeń otrzyma na własność razem z innymi materiałami.

13. Praca domowa. Utrwali i pomoże rozwinąć zdobyte w czasie lekcji umiejętności. Materiał literacki budzi optymizm, bo z „aniołem od podpowiadania” praca domowa będzie chyba o wiele łatwiejsza (Jeśli czas pozwoli, można oczywiście przeczytać tekst wiersza, który potwierdzi tę pozytywną motywację.)

Trzy warianty pracy domowej (w zależności od możliwości intelektualnych uczniów) – uczniowie sami dokonują wyboru.

Dla wszystkich: Przeczytaj wiersz: (załącznik 5): **Kazimiera Iłakowiczówna: *Anioł od podpowiadania***. (Uwaga: wszyscy uczniowie otrzymują tekst wiersza wraz z zapisem 3 wariantów pracy domowej.

Wariant A:

1. Wypisz motywy obecne w wierszu: *Anioł od podpowiadania* (wybierz 1 motyw, podkreśl).
2. Utwórz tezę interpretacyjną z 1 wybranym motywem.
3. Naucz się prostego schematu interpretacji wiersza (materiał, który otrzymałeś w formie wydruku).

Wariant B:

1. Wypisz motywy obecne w wierszu: *Anioł od podpowiadania* (wybierz 1 motyw, podkreśl)
2. Utwórz tezę interpretacyjną z 1 wybranym motywem.
3. Sporządź plan interpretacji wiersza, wykorzystując prosty schemat interpretacji wiersza omawiany na lekcji (materiał, który otrzymałeś w formie wydruku).

Wariant C:

1. Wypisz motywy obecne w wierszu: *Anioł od podpowiadania* (wybierz 1 motyw, podkreśl)
2. Utwórz tezę interpretacyjną z 1 wybranym motywem.
3. Sporządź plan interpretacji wiersza, wykorzystując prosty schemat interpretacji wiersza omawiany na lekcji (wydruk schematu dla ucznia do wklejenia lub wpięcia do zeszytu, podobnie jak inne wydrukowane materiały)
4. Napisz interpretację wiersza: przepisz tezę, przywołaj argumenty, rozwiń komentarze interpretacyjne i sformułuj wniosek, zbierając wnioski cząstkowe oraz określając nastrój wiersza. Skorzystaj z wydrukowanego materiału: przydatne uwagi redakcyjne.



Komentarz nauczyciela

Propozycja scenariusza lekcji opiera się na materiale literackim, który uczniowie poznali w klasie pierwszej, powtarzając i uzupełniając wiedzę z poetyki oraz przygotowując się do interpretacji tekstu na wyższym, bo już ponadgimnazjalnym poziomie odbioru. Wprowadzenie pełnych humoru, filmowych wypowiedzi noblistki oraz wybór wiersza: *Niektórzy lubią poezję* ma na celu powtórny (już dojrzały) kontakt z tym tekstem, przypomnienie posta-

ci genialnej poetki oraz szczególny rodzaj wspomnieniowego spotkania z Wisławą Szymborską, która – mimo światowej sławy – do końca życia pozostała sobą: radosnym i skromnym człowiekiem. Przywołanie tego powszechnie znanego wiersza autorstwa *mistrzyni gry skojarzeniami* ma przede wszystkim wartość praktyczną. Umożliwia szybkie dotarcie do młodzieży, przyjemną pracę z tekstem oraz stanowi doskonały materiał literacki, który na pewno nie zanudzi i nie zniechęci uczniów, a może sprawi, że polubią poezję i pisanie o niej.

Ćwiczenia redakcyjne, a dokładnie systematyczne kształcenie umiejętności pisania interpretacji tekstu poetyckiego i przygotowanie w czasie lekcji wspólnej, przykładowej pracy pisemnej pod kierunkiem polonisty (poprzedzającej samodzielne prace domowe uczniów oraz prace na lekcji), jest dużym wyzwaniem, zarówno dla uczniów, jak i dla nauczyciela. Można odnieść wrażenie, że jest to dość utopijny pomysł, zważywszy na liczbę osób w klasie, ale naprawdę jest to możliwe w typowym, przeciętnym zespole uczniowskim. Przedstawiony w scenariuszu sposób pracy nad pisemną interpretacją wiersza nie jest jedynie teoretyzowaniem, ale zapisem mojego wieloletniego doświadczenia i rzeczywistej, niekiedy bardzo trudnej i czasochłonnej, ale owocnej pracy z uczniami w zakresie kształcenia umiejętności redakcyjnych.

Wspólna, aktywna, a przede wszystkim cierpliwa praca nad sukcesywnie powstającym wypracowaniem interpretacyjnym umożliwia, nawet mniej zdolnym uczniom, doświadczenie intelektualnej satysfakcji, uczy pewnego rodzaju pokory wobec tekstu, troski o jego stylistyczny i językowy kształt, daje poczucie własnej wartości (wzrost samooceny), a przede wszystkim osobisty sukces, ponieważ przynosi wymierne, pozytywne efekty na egzaminie maturalnym. Dlatego właśnie, uwzględniając – przekazywane na co dzień moim uczniom – ustne wskazówki merytoryczne oraz zapisywane na tablicy proste schematy organizacji pracy z tekstem, równoległe z tym scenariuszem lekcji opracowałam autorski *krótki poradnik dla ucznia: Już za rok matura... Jak napisać interpretację wiersza?* Ta skromna praca może służyć nie tylko uczniom, ale też nauczycielom języka polskiego jako pomoc dydaktyczna do wykorzystania w czasie lekcji. Chciałabym podzielić się zawartym w tym scenariuszu dydaktycznym pomysłem, ponieważ dostrzegam sens w jego realizacji dla dobra każdego ucznia szkoły technikum, czy liceum, który często czuje się zagubiony, bo nie wie, co zrobić, aby poradzić sobie z napisaniem pracy interpretacyjnej.

Młody człowiek, zarówno przeciętny, jak i utalentowany humanistycznie, przynajmniej na początku swojej przygody redakcyjnej potrzebuje przedstawienia mu propozycji konkretnego planu działania i cierpliwego poprowadzenia go krok po kroku przez podstawowe etapy powstawania pracy interpretacyjnej. Zmotywowanie ucznia do podjęcia tego typu wysiłku intelektualnego i jego autentyczne włączenie się w proces redakcyjny przyniesie mu oczekiwany sukces edukacyjny, najpierw wspólny, a później osobisty, gdy będzie pracować samodzielnie. Ponadto, nastolatek nauczy się pracować w zespole, a jest to przecież jedna z najważniejszych umiejętności potrzebnych w dorosłym życiu.

Warto dodać, że koniecznym warunkiem zaistnienia efektywnej *burzy mózgów*, poszukiwania i uzgadniania twórczych i składniowych propozycji do zapisania w zeszytach, jest podkreślenie podmiotowości uczniów już podczas czynności organizacyjnych poprzez nawiązanie naturalnego kontaktu. Okazuje się, że nawet proste pytanie, skierowane do uczniów, a dotyczące tego, co dobrego lub złego spotkało ich danego dnia, może wytworzyć przyjazną

atmosferę wzajemnego porozumienia, w której możliwa będzie bardziej efektywna praca na każdej lekcji. Poza tym, nie zaszkodzi, a raczej pomoże wprowadzenie humoru, ponieważ w naturalny sposób usuwa zmęczenie i niweluje napięcie, więc jest tak samo potrzebny, jak w innych sytuacjach komunikacyjnych.

W czasie wspólnej pracy redakcyjnej młodzież uczy się szanować język ojczysty i wzbogaca swoje słownictwo. Poznaje wartość synonimów. Celowo wprowadza czasowniki, aby zdynamizować powstający tekst. Uczy się również m.in. tego, jak na bieżąco poprawiać usterki stylistyczne. Kształtuje także pozytywne nawyki, takie jak czytanie zapisanych zdań, kontrolowanie spójności tekstu, czy estetyczne skreślanie pomyłek jedną linią. A kiedy praca interpretacyjna dobiega końca, wszyscy liczą słowa, by sprawdzić, czy mieszczą się w ustalonym limicie i w razie potrzeby dopisać jakieś zdanie (zdania), zgodne z przyjętą tezą. Młodzież uczy się pamiętać o tej prozaicznej i dla wielu osób po prostu nudnej czynności, bo ona również decyduje o sukcesie na egzaminie maturalnym.

Oczywiście, może się zdarzyć, że pisanie przykładowej interpretacji tekstu poetyckiego ze słabszym zespołem klasowym zajmie nie dwie, ale trzy godziny lekcyjne, ale nie należy się zniechęcać, ponieważ tempo systematycznie wprowadzanych ćwiczeń redakcyjnych sukcesywnie wzrasta wraz z umiejętnościami uczniów, które nabywają i doskonalą w czasie wspólnej oraz samodzielnej pracy. Pragnę dodać, że spontaniczne wypowiedzi moich byłych uczniów, absolwentów, zadowolonych z pozytywnego wyniku egzaminu pisemnego, potwierdzają skuteczność tej metody i sprawiają, że nadal dostrzegam sens tej formy pracy nad wypowiedzią pisemną. Okazuje się, że jeśli nawet jakiś uczeń nie proponuje na forum klasy swoich zdań do zapisania w powstającym wspólnie tekście, ale uważnie słucha tego, co dzieje się na lekcji, również doskonalą swoje umiejętności i może odnieść sukces. Dodatkowym atutem tej metody jest fakt, że uczniowie bardzo szybko przekonują się, że nauczyciel to nie tylko ten, kto sprawdza i odpytuje, ale także ten, kto razem z nimi tworzy, a ich wysiłek intelektualny jest porównywalny z jego wysiłkiem, powiększonym o konieczność racjonalnego i efektywnego kierowania wspólną pracą. Dzięki temu tworzą się i utrwalają poprawne relacje interpersonalne między nimi. W twórczej atmosferze wzajemnego zrozumienia, słowa Stanisława Bortnowskiego, aby w uczniu *dostrzec człowieka* mogą odnieść się także do ucznia, który w nauczycielu dostrzeże człowieka, a nie tylko jego zawodowe kompetencje. Pełna pokory, wspólna praca nad pisanem interpretacji tekstu poetyckiego, a szczególnie nad jego poprawnością stylistyczną i składniową pokazuje młodzieży, że nie trzeba się bać redakcyjnych wyzwań, tylko ćwiczyć i doskonalić pisanie, bo w powstającym na żywo, odręcznie pisanym, tekście nie tylko uczeń, ale także nauczyciel ma prawo do pomyłki, bo nikt nie jest doskonały. Wystarczy wówczas przekreślić błędny zapis jedną, estetyczną linią i cieszyć się ostatecznym, literacko-językowym kształtem wypowiedzi.

Bibliografia

Szyborska W.: *Niektórzy lubią poezję*. W: tejże. *Wiersze wybrane*. Kraków 2007, s. 289.
Iłakowiczówna K.: *Anioł od podpowiadania*. W: *Aniołowie naszej ziemi. Antologia poezji i prozy o aniołach*. Konstancin-Jeziorna 1989, s. 84.
<http://www.szyborska.org.pl/galeria-wideo.html> [*Podsluchaniec*. Szyborska o Nagrodzie Nobla]

<https://www.youtube.com/watch?v=gVnb3XXw9Hg> [Szymborska opowiada dowcip o Einsteinie]

Załącznik 1

Prosty schemat interpretacji wiersza

Wiersz: Kazimierz Przerwa-Tetmajer *Melodia mgieł nocnych*

Zapamiętaj ten **prosty schemat**. Za chwilę Ci się przyda.

Brudnopis

- motywy obecne w wierszu: (np.) dobro, taniec, radość, ...
- wybrany motyw: (np.) taniec
- krótki plan interpretacji

Czystopis

I **Teza interpretacyjna** (wstęp)

(z 1 wybranym motywem) np.:

W omawianym wierszu obecny jest motyw tańca.

II **Argumenty** (rozwiniecie) – uzasadnienie **tezy interpretacyjnej**:

0. kreacja podmiotu lirycznego
1. Cytat + komentarz interpretacyjny
2. Cytat + komentarz interpretacyjny
3. Cytat + komentarz interpretacyjny
4. ...5...6...

III **Wniosek** (zakończenie)

- Powrót do tezy.
- Zebranie wniosków cząstkowych.
- Określenie nastroju.

Wisława Szymborska: *Niektórzy lubią poezję*

*Niektórzy –
czyli nie wszyscy.
Nawet nie większość wszystkich ale mniejszość.
Nie licząc szkół, gdzie się musi,
i samych poetów,
będzie tych osób chyba dwie na tysiąc.*

*Lubią –
ale lubi się także rosół z makaronem,
lubi się komplementy i kolor niebieski,
lubi się stary szalik,
lubi się stawiać na swoim,
lubi się głaskać psa.*

*Poezję –
tylko co to takiego poezja.
Niejedna chwiejna odpowiedź
na to pytanie już padła.
A ja nie wiem i nie wiem i trzymam się tego
jak zbawiennej poręczy.*

Wisława Szymborska: *Wiersze wybrane*. Kraków 2007, s.289.

Przydatne uwagi redakcyjne

1. Uważnie przepiszuj z wiersza wybrane cytaty.
2. Główne części pracy: **tezę interpretacyjną** (wstęp), **argumenty** (rozwińcie) i wniosek (zakończenie) wyróżniaj akapitami.
3. Pamiętaj o zasadzie spójności całego tekstu.
4. Unikaj błędów rzeczowych (nie pisz o tym, czego nie jesteś pewien).
5. Skup się na tekście wiersza, unikaj nadinterpretacji.
6. Unikaj kolokwializmów, starannie dobieraj słowa i wyrażenia.
7. Kontroluj poprawność stylistyczną, np. unikaj zbędnych powtórzeń.
8. Buduj poprawnie zdania, pamiętaj o zaznaczaniu granicy zdań (jeśli składnia to Twoja słabsza strona, buduj krótsze zdania, a Twoja praca będzie przejrzysta).
9. Dynamizuj tekst: wykorzystuj czasowniki.
10. Czytaj zdania, które napisałeś, aby uniknąć błędów logicznych.
11. Zadbaj o poprawną grafie, ortografię i interpunkcję.
12. Dbaj o estetykę: pomyłki skreślaj jedną, poziomą linią.

Kazimiera Iłakowiczówna: *Anioł od podpowiadania*

*Nie umie, nie rozumie
tak - jak ja...I także w tłumie.
Cherlawy, chuderlawy,
ostatni do każdej zabawy.
Nie słyszy, gdy mu się podpowiada...
„Nic nie umiesz. Siadaj...” Siada.
Stłukł w domu kłosz i matka go za to stłukła.
Ani tu, ani tam...Żyć – za trudna sztuka...
Ale ja wiem: jest taki Anioł,
Anioł od podpowiadania.
Trzeba nań tylko natrafić,
A potem się już wszystko potrafi.*

Aniołowie naszej ziemi. Antologia poezji i prozy o aniołach. Konstancin-Jeziorna 1989, s. 84.